

(((((((

))*

,
,
,

“ ”

((.))

Copyright © 2011

--- -----

“ ”

((.))

Copyright © 2011

Пропонуються авторська програма дослідно-експериментальної роботи в Кривоколінському навчально-виховному комбінаті I-III ступенів та інших навчальних закладах Тальнівського району Черкаської області, що розрахована на п'ять років психодідактичного експериментування, відображає передові досягнення у сферах гуманістичної психології, освітології, інноваційної дидактики, теоретичної і практичної психодіагностики, теорії освітньої діяльності і психософії вчинку, фундаментального соціально-психологічного експерименту з упровадження оргдіяльній системи модульно-розвивального навчання, концепцій професійного методологування, інноваційно-психологічного клімату освітньої організації, образів суб'єктивної реальності людини, освітнього культуротворення та модульно-розвивального підручника, забезпечує логіко-змістове взаємодоповнення основних структурних складових повно-

* Дослідження здійснене у рамках госпдогвірної теми “Психомистецькі технології самореалізації вчителів та учнів в освітньому просторі сільської школи” між Тернопільським національним економічним університетом (ректор проф. Юрій С.І.) та Кривоколінським НВК I-III ступенів (директор Мудра Л.М.) від 31.08.2011 р., Договір НДІ (МЕВО)-23-2011, Держреєстраційний номер 0111U00876.

цінного соціогуманітарного дослідження (актуальність теми, стан наукової розробки проблеми, його об'єкт, предмет, мета, завдання, освітологічні орієнтири, методи, наукова новизна, теоретичне і практичне знання), а також детально описує зміст етапів і терміни проведення дослідно-експериментальної роботи на кожному з п'яти етапів – підготовчому, експертно-діагностичному, концептуально-програ-мному, розвивально-формульованому, узагальнювально-рефлексивному і коригувально-саморефлексивному; насамкінець обстоювана програма чітко визначає 12 науково-освітніх продуктів як найбільш вагомих результатів спільної науково-дослідної діяльності науковців і практиків, управлінців і виконавців, педагогів і вихованців.

Виконавці наукової програми:

педагогічний колектив Кривоколінського навчально-виховного комплексу І-ІІІ ступенів Тальнівського району Черкаської області в особі директора
Мудрої Людмили Миколаївни.

Учасники:

відділ освіти Тальнівської районної державної адміністрації:
начальник **Сологуб Володимир Миколайович** і завідувачка
методичним кабінетом **Лобова Світлана Василівна.**

Наукове керівництво:

Навчально-дослідний інститут методології та економіки вищої освіти
Тернопільського національного економічного університету в особі
директора, доктора психологічних наук, професора, академіка АН вищої
школи України, головного редактора журналу “Психологія і суспільство”
Фурмана Анатолія Васильовича.

Наукове консультування:

доктор економічних наук, професор, шеф-редактор журналу
“Психологія і суспільство” **Мовчан Володимир Петрович.**

Актуальність дослідження. Вхідження України до європейського віта-культурного простору, намагання держави жити за соціальними стандартами і гуманними принципами Європейського Союзу, закріплення процесів демокра-тичного оновлення в українському суспільстві має спільний вектор спрямування із психодуховно багатим особистісним розвитком кожного громадянина з дитячих років до глибокої старості. Центральну ланку або основний внутрішній механізм такого розвитку становить **самоактуалізація** як безперервна буденна реалізація особою свого найкращого людського потенціалу, що забезпечує її душевне здоров'я, соціальне життєздійснення і психодуховне самотворення як повноцінної особистості та неповторної індивідуальності.

Потреба в самоактуалізації орієнтує життєдіяльність усупільненої особи на високі, соціально значущі та індивідуально важливі, цілі і завдання, спонукає до любові, істини, добра, справедливості, вірування, свободи та відповідальності, спричиняє поетапне психокультурне зростання її як національно свідомої особистості, уможлиблює її зрілу свідомість і силу духу, завдяки яким вона активно зорганізовує та окультурює своє найближче довкілля, нарешті максимально повно реалізує психодуховний потенціал і домагається змістовно плідного, високоосмисленого, ситуаційного життєздійснення.

Особистість, котра йде шляхом самоактуалізації, максимально нарощує свій позитивний потенціал розвитку в фізичній, інтелектуальній, соціальній, екзистенційній та духовній сферах. Вона живе повнокровним життям, отримуючи задоволення як від процесу продуктивного діяння, так і від результатів своєї праці у будь-якій галузі суспільного виробництва. Ось чому *проблема самоактуалізації* як важливого психологічного конструкта сучасної психології посідає одне з провідних місць у дослідженнях мотивації, здібностей, динаміки та особливостей розвитку особистості, визначаючи її природну багатоаспектність та структурно-змістову складність.

У сучасній психології проблема самоактуалізації є однією з центральних. Першочергово її постановка і розв'язання пов'язані з гуманістичним напрямком (А. Маслоу, К. Роджерс, Г. Олпорт та ін.). У вітчизняній психології проблема розвитку особистості в аспекті самоактуалізації знайшла відображення у працях Г.С. Костюка, Г.О. Балла, О.М. Леонтєва, С.Л. Рубінштейна, В.О. Татенка, А.В. Фурмана та ін. Воднораз спеціальні дослідження, присвячені вивченню психоемоційного та інноваційно-психологічного кліматів у життєдіяльності навчально-виховних закладів сучасного українського села в контексті впровадження найпродуктивніших психодіагностичних технологій самореалізації осіб різного віку і соціального досвіду, донині не проводилися, хоча в них є велика суспільна нужденність.

Проте потреба кожного громадянина в самоактуалізації вступає в суперечність із традиційними соціальними настановленнями у чинному суспільстві, які не розглядають самореалізацію та її похідні – задоволення від процесу життя й результатів буденних діянь – як важливі духовні цінності. Ця суперечність зумовлює актуальність проблеми теоретико-методологічного та емпіричного обґрунтування самоактуалізації в контексті самосвідомості і свідомості особистості на різних етапах її життєвого циклу. До того ж існує нагальність у *формуванні культури самоактуалізації в українському соціумі*, тому що майбутнє людини головно визначається новими соціокультурними ідеалами, які спричинюють потребу в повній самореалізації за умов нових економічних, політичних, соціальних та психологічних відносин. Таким чином недостатня наукова і практична розробленість даної проблеми і визначила вибір теми дослідження.

Стан наукової розробки проблеми. Результати вивчення філософських і психологічних літературних джерел дають підстави констатувати наявність

локальних розвідок у висвітленні теоретичних аспектів дослідження проблеми. Сформована концепція самоактуалізації особистості (К. Гольдштейн, А. Маслоу, Г. Олпорт, К. Роджерс, Е. Еріксон, Г.О. Балл, Т. Ковальова), у працях вітчизняних і зарубіжних психологів розкриті окремі аспекти формування і розвитку самоактуалізації (К.О. Абульханова-Славська, Л.І. Анциферова, І.Д. Бех, Б.С. Братусь, Л.С. Виготський, Г.С. Костюк, О.М. Леонт'єв, А.В. Фурман, С.Л. Рубінштейн, В.О.Татенко, Т.М. Титаренко, Л.В. Сохань, О.Є. Гуменюк, В.В. Столін, Р. Бернс, У. Джеймс, І.С. Кон та ін.).

У дослідженні особистісної самоактуалізації останніх років (О.І. Барішева, О.В. Кулешова, Т. Більгільдеева, Л.М. Кобильник, О.М. Мірошниченко, Н. Корчакова, Л. Левченко, Л.В. Мова) розглядаються професійні та гендерні особливості цієї інтегральної риси-властивості, виокремлена сукупність компетенцій, потрібних для успішної самореалізації (В.В. Заріцька), охарактеризований вплив етнопсихологічних життєвих орієнтацій на самоактуалізацію студентства (М.Б. Боднар, А.А. Фурман) і параметри самоактуалізації осіб, хворих на неврастенію (І.М. Шемелюк). Уперше А.В. Фурманом і Т.Є. Ковальновою виголошена і методологічно обґрунтована ідея взаємозв'язку образів суб'єктивної реальності і психологічних чинників самоактуалізації, що розвивається засобами постнекласичного теоретизування та авторського методологування в напрямку створення відповідної *категорійної матриці*, що в таксономічний спосіб типологізує та згармонізовує за обсягом, змістом і значенням контекстом 25-ть базових категорій психологічної науки у логіко-сутнісному форматі чітко відрефлексованого упредметнення – *особистісній самоактуалізації* (див. дет. Психологія і суспільство. – 2011. – №4) [6; 21; 22].

Об'єкт дослідження: освітній процес сучасної сільської школи, який організований як взаємодоповнення різнопредметних циклів за психомистецькими технологіями модульно-розвивального навчання, тобто психодидактично поєднує наступність настановчо-мотиваційного, нормативно-регуляційного, ціннісно-рефлексивного та спонтанно-духовного етапів.

Предметом дослідження є самореалізація вчителів та учнів у школі модульно-розвивального типу як суб'єктів навчальної поведінки, особистостей педагогічної взаємодії, індивідуальностей освітнього вчинку та універсумів власного психодуховного самотворення.

Мета дослідження полягає в концептуальному обґрунтуванні, науковому проектуванні та експериментальному впровадженні в освітній процес сільської школи психодіагностичних технологій збагачення самореалізаційного потенціалу вчителів і учнів, що забезпечують згармонізування та оптимізацію їхнього розумового, соціального, екзистенційного та духовного розвитку.

Завдання дослідження:

- 1) здійснити теоретико-методологічне обґрунтування самоактуалізації в сучасній зарубіжній і вітчизняній психології як інтегральної концепції, що пояснює вершини або позитивні горизонти психодуховного розвитку особистості;
- 2) вивчити психоемоційний та інноваційно-психологічний клімат повсяк-

денної життєдіяльності Кривоколінського НВК та інших навчальних закладів Тальнівського району Черкаської області;

3) підібрати, видрукувати та адаптувати систему психодіагностичних методів дослідження особистісної самореалізації вчителів та учнів сільської школи, а також підготувати картки їх психодіагностичного обстеження, стимульний матеріал до тестів та опитувальників у вигляді брошур, ключів та інтерпретаційних матеріалів до них;

4) пілотно впровадити упродовж кількох років набір найбільш ефективних психодіагностичних технологій самореалізації вчителів та учнів у контексті моніторингу системних розвиткових змін у їхньому психодуховному світі;

5) сформулювати науково обґрунтовані рекомендації стосовно розвитку і збагачення самореалізаційного потенціалу вчителів і учнів сільської школи.

Гіпотеза дослідження базується на найбільш вірогідному припущенні стосовно істотного збагачення самореалізаційних можливостей педагогів і вихованців сільської школи засобами *системного використання психодіагностичних технологій* об'єктивного, суб'єктивного, проективного та розвивального спрямування. Причому останнє охоплює низку психодіагностичних залежностей між учителями та учнями як:

– *суб'єктами* повсякденної навчальної поведінки, котрі завдяки відкритій діалогічності не лише оперативно здобувають нові наукові знання, а й досягають високих результатів у власному розумовому та соціальному розвитку;

– *особистостями* паритетної освітньої діяльності, які реалізуються як учасники важливого сегменту суспільного виробництва – ситуаційної актуалізації наукових знань і здійснення навчальних умінь, а також суб'єктного проживання ними певних фрагментів соціокультурного досвіду нації і людства;

– *індивідуальностями* персоніфікованих освітніх учинків, котрі зреалізують відповідальні дії і діяння як акти самоствердження, ціннісно-сміслового збагачення та рефлексивного опрацювання здобутого, освоєного, осмисленого;

– *універсумами* власного самотворення, яке охоплює як центральну ланку їхньої самосвідомості – позитивну Я-концепцію, так і периферійні зони саморозвитку – самоставлення, самооцінку, самопізнання, самоповагу, самовизначення, самоздійснення та ін.

Теоретико-методологічними засадами дослідження (див. літ.) є:

– філософська концепція культури (Г. Сковорода, В.С. Стьопін, А.М. Бекаревіч, В.І. Муляр), філософсько-психологічні теорії вчинку (В.А. Роменець, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко, І.П. Манюха) і сенсу (О.М. Леонтьєв, Д.О. Леонтьєв);

– вітакультурна парадигма у психології (А.В. Фурман), загальнопсихологічні принципи спрличення (детермінації), єдності психіки і діяльності, розвитку, системності (Л.С. Виготський, Г.С. Костюк, С.Л. Рубінштейн, О.М. Леонтьєв, Б.Г. Ананьєв, Б.Ф. Ломов, О.М. Ткаченко);

– засадничі теоретичні положення про особистість і процес самоактуалізації, який розглядається в контексті основних положень і принципів гуманістичної та трансперсональної психології (К. Гольдштейн, А. Маслоу, Г. Олпорт, К. Род-

жерс, Е. Еріксон, Е. Гроф, Р. Мей, Р. Ассаджолі, Г.О. Балл, Т. Ковальова);

– система принципів раціогуманізму у психології (Г.О. Балл), концепція суб'єкта психічної активності (Г.С. Костюк, В.А. Петровський, К.О. Абульханова-Славська, В.О. Татенко);

– основні положення динамічного підходу до аналізу життя особистості (Л.І. Анциферова, С.Л. Виготський, Г.О. Олпорт, С.Л. Рубінштейн, Г.О. Балл, І.М. Тараненко, В.О. Татенко, Т.С. Яценко та ін.);

– положення про саморозвиток особистості і про роль самосуб'єктних відносин у процесі організації її власного життя (К.О. Абульханова-Славська, Г.С. Костюк, К. Левін, О.Є. Гуменюк, Л.Е. Орбан-Лембрик, Л.В. Сохань, В.І. Слободчиков, Т.М. Титаренко та ін.);

– теоретичні положення про життєві кризи як механізми особистісного зростання (Е. Еріксон, Ю.Ф. Василюк, Т.М. Титаренко, А.В. Фурман та ін.) і теорія дзеркального “Я” (Ч. Кулі, А. Маслоу, К. Роджерс, О. Г. Цукерман, К.Г. Юнг, І.С. Кон, О.Є. Гуменюк та ін.);

– категорійна матриця взаємозв'язку образів суб'єктивної реальності і психологічних чинників самоактуалізації дорослого (А.В. Фурман, Т.Є. Ковальова).

Освітологічними орієнтирами психодідактичного експериментування є чотири засадничих *принципи інноваційної системи модульно-розвивального навчання*: ментальності, духовності, розвитковості, модульності, а також епістемі і концепції *методологічної план-карти освітології* як синтетичної наукової дисципліни [4; 12; 14–21].

Методи дослідження:

– теоретичного аналізу і синтезу, мислєдіяльного моделювання і схематизації;
– система тестів та опитувальників комплексного психологічного вивчення самоактуалізації: САТ, САМОАЛ, суб'єктивного контролю Дж. Роттера, ціннісних орієнтацій М. Рокича, методика вивчення самоставлення В.В. Століна та С.Р. Пантелєєвої, сенсожиттєвих орієнтацій Д.О. Леонтєєва, стратегій самоствердження особистості Є. Нікітіної та Н. Харламенкової, ситуаційної самоактуалізації (ССА) Т.Д. Дубовицької;

– тести інтелекту: загальних здібностей (100 задач), матриці Дж. Равена (60 задач), розуміння словесних зв'язків (50 задач), абстрактного мислення (50 задач);

– опитувальники і тести особистості: повноти розуміння толерантності А.В. Фурмана та О.Я. Шаюк, Дж. Айзенка на визначення темпераменту, акцентуації особистості Е. Шмішека, вольових рис особистості, протистояння життєвим труднощам, особистісної адаптованості А.В. Фурмана, термінальних цінностей І.Г. Сеніна, мотивів і мотивації Мільмана, вивчення індивідуальної міри вияву рефлексивності А.В. Карпова–В.В. Пономарьової та ін.;

– проективні методики: неіснуюча тварина Дж. Бука, “Пізнай свій характер” (12 квадратів), дім-дерево-людина;

– проблемно-ситуаційні (розвивальні) методики: особистісної відповідальності О.Є. Гуменюк та А.В. Фурмана, моральні дилеми Л. Колберга, креативності Торранса, психологічної грамотності А.В. Фурмана;

– психолого-дидактичний експеримент для емпіричного підтвердження ефективності інноваційних психодіагностичних технологій самореалізації вчителів та учнів в освітньому процесі сільської школи.

Наукова новизна дослідження полягає у психодідактичній розробці та системній апробації психодіагностичних технологій збагачення самореалізаційного потенціалу педагогів і вихованців за умов їхньої паритетної освітньої співдіяльності, що досягається під час впровадження інноваційної оргдіяльнісної моделі сучасної загальноосвітньої школи – *модульно-розвивального навчання*.

Теоретичне значення дослідження сутнісно зводиться до істотного концептного та концептуального збагачення авторських теорій навчальних проблемних ситуацій, модульно-розвивального навчання, освітньої діяльності та модульно-розвивального підручника, що у взаємодоповненні дають багатопанорамну цілісну наукову картину *української національної школи майбутнього*.

Практичне значення результатів дослідження визначається триаспектністю новаторських психоосвітніх змін у життєдіяльності педагогічно-учнівського колективу сільської школи: *по-перше*, розробка й упровадження інноваційно-практичної моделі психодіагностичних технологій самореалізації особистості є важливим інструментом, а відтак і напрямком та способом якісного підвищення рівня *психолого-педагогічної компетентності учителів українських шкіл*; *по-друге*, повсякденне зреалізування психодіагностичних технологій самореалізації вчителя та учнів у лоні перебігу чітко організованого освітнього процесу спричинить істотне психодуховне збагачення їхнього індивідуального світу Я, передусім свідомості і самосвідомості; *по-третє*, емпіричні висновки та методичні рекомендації дадуть змогу вчителям не тільки помітно поліпшити свою психологічну грамотність, а й оптимізувати власну освітню взаємодію із вихованцями, а учням – глибоко усвідомити свої можливості і перспективи фізичного, розумового, соціального, екзистенційного та духовного розвитку.

Вірогідність результатів експерименту забезпечена: а) високим теоретико-методологічним рівнем мислєдіяльнісного зреалізування дослідження як діалектичного взаємодоповнення принципів, концептів, методологем, категорій, епістем, концепцій та мислєсхем чіткого психодідактичного упредметнення (психодіагностичні технології самореалізації особистості); б) повноваговою системою дослідницьких тестів, опитувальників, проєктивних і розвивальних методик, що сукупно дають змогу отримати деталізовану картину як сутнісних, так і локалізованих індивідуально-психологічних особливостей кожної особистості як учасника конкретної освітньої взаємодії; в) належною кількісною, статистичною і якісною обробкою експериментальних даних, повноцінним моніторингом ефективності експериментальних змін; г) апробацією на Всеукраїнських, регіональних та місцевих конференціях і семінарах, упровадженням пропонуванних психодіагностичних технологій самореалізації особистості у кращих ліцєях, гімназіях і школах України.

(1.09.2009 – 31.08.2011 .)

- визначення кола учасників дослідно-експериментальної роботи (наукового керівника та наукового консультанта, головних і ситуативних виконавців, наставників та управлінців-консультантів);
- створення тимчасових творчих колективів, конкретизація завдань інноваційно-пошукової роботи відповідно до мети, об'єкта і предмета дослідження;
- проведення регіонального науково-практичного семінару “Сутність інноваційної системи модульно-розвивального навчання” для керівників і заступників керівників навчально-виховних закладів Тальнівського району;
- вивчення керівниками й учителями школи науково-психологічної літератури з теорії і практики модульно-розвивального навчання, психодіагностики, фундаментального соціально-психологічного експериментування та інноваційної освітньої діяльності педагогів-дослідників;
- проведення семінару-практикуму з учителями Кривоколінського НВК I-III ступенів, ЗОШ I-III ступенів №2 м. Тального на предмет інваріантів створення граф-схем навчальних предметів і використання в навчальному процесі психодіагностичної технології вивчення інтелектуального потенціалу школярів;
- вивчення і психолого-педагогічний аналіз досвіду впровадження психомистецьких технологій модульно-розвивального навчання у початковій школі ліцею №157 м. Києва вчителями-дослідниками Кривоколінського НВК I-III ступенів і вчителями-методистами кращих шкіл Тальнівського району;
- психодідактичне проектування вчителями граф-схем навчальних предметів, їх експертиза та апробація;
- психодіагностичні обстеження розумового, соціального та ціннісно-смыслового потенціалу вчителів і учнів Кривоколінського НВК I-III ступенів *(перший зріз)*;
- написання заявки, програми, календарного плану і технічного завдання на виконання науково-дослідницьких робіт.

-

(1.09.2011 – 31.12.2012 .)

- здійснення комплексної діагностики розумового, особистісного та екзистенційного розвитку вчителів і учнів навчально-виховного комбінату за окремими програмами, тобто системами психодіагностичних методик;
- експертно-психологічна оцінка загального психоемоційного стану Кривоколінського НВК I-III ступенів і визначення перспектив його якісного поліпшення;
- підготовка і написання вчителями-дослідниками самозвіту на тему “Мое сутнісне Я та його психокультурний портрет”;
- відбір та адаптація системи психодіагностичних методів дослідження особистісної самореалізації вчителів та учнів сільської школи;

- здійснення кількісної, статистичної та якісної обробки отриманих результатів на основі практичного зреалізування психодіагностичних технологій у контексті розвиткових змін у психодуховному розвитку педагогів і школярів українського села;
- опис кількох найпродуктивніших психодіагностичних технологій самореалізації осіб різного віку і життєвого досвіду за умов чітко організованого освітнього процесу;
- професійна участь кожного вчителя-дослідника в десятисесійному семінарі-практикумі “Психодіагностичне забезпечення навчально-виховного процесу сільської школи” (144 години, 4 кредити) та отримання відповідного сертифікату, що підтверджує таку участь;
- розробка методичних рекомендацій щодо використання вчителями результатів психодіагностичного обстеження самореалізаційного потенціалу учнів у повсякденній практиці навчально-виховного процесу;
- проведення на базі Кривоколінського НВК I-III ступенів одноденного семінару-практикуму за підсумками початкового впровадження психодіагностичних технологій самореалізації вчителів та учнів в освітній процес сільської школи.

(1.01.2013 – 31.12.2013 .)

- підготовка й опублікування програми дослідно-експериментальної роботи “Школа українотворення й самореалізації”;
- участь учителів школи в психодіагностичному навчальному тренінгу, що забезпечує їхню психологічну готовність і професійну спроможність здійснювати психодіагностичне обстеження учнів на предмет вивчення їх індивідуально-психологічних особливостей психокультурного та самореалізаційного розвитку;
- вивчення інноваційно-психологічного клімату Кривоколінського НВК I-III ступенів задля визначення труднощів і перспектив психодіагностичного експерименту;
- проведення методологічного семінару за підсумками другого етапу виконання науково-дослідної роботи за темою “Психодіагностичні технології самореалізації вчителів і учнів в освітньому процесі сільської школи” в НДІ методології та економіки вищої освіти ТНЕУ за участі виконавців і замовників науково-технічної продукції;
- підготовка серії науково-методичних публікацій (статей, тез) за проміжними підсумками інноваційного психодуховного експериментування;
- виконання кожним учителем-дослідником індивідуальної програми психодіагностичних обстежень учнів, кількісної та якісної обробки здобутих результатів і як підтвердження виконаної роботи – отримання сертифікату вчителя-психодіагноста.

-- ---

(1.01.2014 – 31.12.2015 .)

– зреалізування психодіагностичних технологій самореалізації вчителя-дослідника як: а) суб'єкта-організатора педагогічного процесу, б) особистості паритетної освітньої діяльності з учнями, в) індивідуальності психокультурно збагачених освітніх учинкових дій, г) універсума самотворення власної позитивної Я-концепції;

– цілісне впровадження педагогічним колективом психодіагностичних моделей самореалізації учнів школи від 1-го до 11 класу за умов модульно-розвивального процесу;

– експериментальне впровадження, внесення змін та доповнень у методично-засобове забезпечення психодіагностичних технологій збагачення самореалізаційного потенціалу вчителів і учнів сільської школи;

– підготовка, написання та апробація вчителями і науковцями авторських програмово-методичних засобів, передусім освітніх сценаріїв, модульно-розвивальних підручників та навчальних програм самореалізації школярів;

– визначення психолого-дидактичних умов підвищення ефективності освітнього процесу, спрямованого на оптимізацію розвитку внутрішньої культури та особистісної самореалізації школярів;

– перевірка ефективності експериментальної освітньої моделі психокультурної причетності вчителів та учнів до ситуаційного культуротворення, повновагомих освітніх учинків, особистісної самореалізації та індивідуального самотворення;

– психодіагностичний моніторинг змін в інноваційно-психологічному кліматі Кривоколінського НВК І-ІІІ ступенів, а також експертна оцінка рівнів розумового, соціального, екзистенційного та духовного розвитку учнів;

– підготовка, написання і видання наукових звітів учасниками експерименту (головно у форматі брошур, статей, тез) про реальні здобутки, труднощі і перспективи впровадження психодіагностичних технологій самореалізації вчителів та учнів сільської школи;

– проведення на базі НДІ методології та економіки вищої освіти ТНЕУ спільного круглого столу замовників і виконавців науково-технічної продукції з метою об'єктивної психодіагностичної оцінки ефективності здійсненої інноваційно-експериментальної роботи, її наукової та практичної продуктивності;

– підготовка і проведення на базі Кривоколінського НВК І-ІІІ ступенів регіонального науково-практичного семінару за підсумками основного (розвивально-формуального) етапу впровадження психодіагностичних технологій самореалізації вчителів та учнів в освітній процес сільської школи.

(1.01.2016 – 31.12.2016 .)

– здійснення контрольних психодіагностичних зрізів на предмет визначення рівнів психокультурного розвитку і самореалізаційних можливостей учителів та учнів школи;

- порівняння результативності експертно-діагностичного та узагально-вально-рефлексивного етапів упровадження психодіагностичних технологій самореалізації педагогів і школярів сільської школи, а також визначення співвідношення здобутих результатів психодіагностичного експериментування із запланованими відповідно до мети і завдань дослідження;
- поширення педагогічним колективом НВК досвіду здійснення інноваційно-експериментальної роботи названого тематичного упредметнення через публікації в періодичній пресі, виступи на радіо і телебаченні, активну участь у роботі конференцій, семінарів, виставок;
- розробка науково обґрунтованих методичних рекомендацій щодо цілеспрямованого розвитку і збагачення самореалізаційного потенціалу вчителів та учнів сільської школи;
- підготовка наукового звіту про виконання інноваційно-експериментальної роботи із вищевказаної теми дослідження.

----- -- **(1.01.2017 – 30.06.2017 .)**

- самоусвідомлення замовниками і виконавцями науково-дослідних робіт, усіма учасниками психодіагностичного експерименту власних горизонтів психодуховного, у тому числі й самореалізаційного, зростання, а також розширення обріїв освітнього українотворення і свого психокультурного самовдосконалення;
- внесення (за потреби) коректив до створеної та апробованої психодіагностичної моделі самореалізації вчителів та учнів в освітньому процесі сільської школи;
- самозвіт учасників експерименту про розширення конструктивного поля власної професійної свідомості і самосвідомості та про збагачення внутрішнього простору сенсотворення у форматі повсякденного життєздійснення.

1. Інноваційно-експериментальна програма комплексної діагностики розумового, особистісного та екзистенційного розвитку вчителів і учнів, що охоплює 32 дослідницькі методики.
2. Оргдіяльнісна модель впровадження модульного розкладу занять у Кривоколінському НВК I-III ступенів.
3. Інваріантні психодіагностичні технології самореалізації вчителів та учнів української сільської школи.
4. Позитивний інноваційно-психологічний клімат Кривоколінського НВК I-III ступенів.
5. Науково-методичні публікації вчителів-дослідників за проміжними та підсумковими результатами психодіагностичного експерименту з розробки, впровадження та визначення ефективності психодіагностичних технологій збагачення самореалізаційного потенціалу педагогів і школярів.

6. Авторські освітні сценарії, навчальні програми самореалізації особистості учня та модульно-розвивальні підручники, що підготовлені вчителями-дослідниками під науковим керівництвом або спільно з науковцями.

7. Методично-засобове забезпечення ефективного впровадження психодіагностичних технологій самореалізації вчителів та учнів в освітній процес сільської школи (картки психодіагностичного обстеження, стимульний матеріал до тестів та опитувальників, ключі та інтерпретаційні матеріали тощо).

8. Методичні рекомендації щодо створення педагогічним колективом школи психолого-дидактичних умов підвищення ефективності освітнього процесу, спрямованого на оптимізацію розвитку внутрішньої культури та особистісну самореалізацію школярів.

9. Інноваційна освітня модель психокультурної причетності вчителів та учнів школи до ситуаційного українотворення, повновагомих освітніх учинків, особистісної відповідальності та індивідуального самотворення.

10. Науково-обґрунтовані рекомендації щодо цілеспрямованого розвитку та психодуховного збагачення самореалізаційного потенціалу вчителів та учнів сільської школи.

11. Навчально-методичний посібник “Психодидактика самореалізації вчителів та учнів сільської школи”.

12. Істотне розширення і збагачення внутрішнього поля національної свідомості і самосвідомості педагогів та школярів, у тому числі й детальне самоусвідомлення ними форм, методів, засобів та інструментів освітнього українотворення і власного самотворення як повноцінних суб’єктів, особистостей, індивідуальностей та універсумів етнонаціонального психокультурного повсякдення.

1. Гуманистическая и трансперсональная психология: Хрестоматия / Сост. К.В. Сельчёнок. – Мн.: Харвест, М.: АСТ, 2000. – 592 с.

2. Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посібн. для вищ. навч. закладів: У 3-х т. / Упорядники й наук. ред. Роман Трач (СШ) і Георгій Балл (Україна). – К.: Університетське вид. “Пульсари”, 2001. – Том 1: Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. – 252 с.

3. Гуманістична психологія: Антологія: Навч. посібн. для вищ. навч. закладів: У 3-х т. / Упорядники й наук. ред. Роман Трач (СШ) і Георгій Балл (Україна). – К.: Університетське вид. “Пульсари”, 2001. – Том 2: Психологія і духовність: (Світоглядні аспекти гуманістично зорієнтованих напрямів у сучасній західній психології). – 2005. – 279 с.

4. Гуманюк О.Є. Теорія і методологія інноваційно-психологічного клімату загальноосвітнього закладу: [монографія] / Оксана Євстахіївна Гуманюк. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 340 с.

5. Ковальова Т.Є. Методологічна модель основних психологічних чинників самоактуалізації людини дорослого віку / Тетяна Ковальова // Вітакультурний млин. – 2010. – Модуль 12. – С. 29–32.

6. Ковальова Т.Є. Теоретико-методологічне обґрунтування інтегральної концепції самоактуалізації в сучасній психології / Тетяна Ковальова // Психологія і суспільство. – 2010. – №2. – С. 140–163.

7. Мовчан В.П., Нерубайський І.А., Олійник В.Й. Криві Коліна крізь терни і роки. В історії села – історія України. Історико-краєзнавча, худ.-публ. оповідь / Володимир Петрович Мовчан, Іван Артемович Нерубайський, Василь Йонович Олійник. – К.: КВІЦ, 2010. – 712 с.: іл.

8. Психологія і суспільство: Спецвипуск, присвячений 85-ій річниці з Дня народження Володимира Андрійовича Роменця. – 2011. – №2. – 190 с.
9. *Роменець В.А.* Історія психології ХХ століття: [навч. посібник.] / В.А. Роменець, І.П. Маноха. – К.: Либідь, 1998. – 992 с.
10. Село як осередок українотворення. Круглий стіл: Анатолій В. Фурман, Петро Іванишин, Віталій Нечитайло, Василь Ніконенко, Оксана Гомотюк, Петро Колісник, Анатолій Вихруц, Микола Дмитренко, Ростислав Пироженко, Микола Лазарович // Психологія і суспільство. – 2010. – №4. – С. 7–38; 2011. – №1. – С. 23–53.
11. *Слободчиков В.И.* Основы психологической антропологии. Психология человека: Введение в психологию субъективности: [уч. пос. для вузов] / В.И. Слободчиков, Е.И. Исаев. – М.: Школа-Пресс, 1995. – 384 с.
12. *Фурман А.В.* Вступ до теорії освітньої діяльності: [курс лекцій] / А.В. Фурман. – Тернопіль: ІСО, 2006. – 86 с.
13. *Фурман А.В.* Ідея професійного методологування: [монографія] // Анатолій Васильович Фурман. – Ялта – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 205 с.
14. *Фурман А.В.* Модульно-розвивальне навчання: принципи, умови, забезпечення: [монографія] / Анатолій Васильович Фурман. – К.: Правда Ярославичів, 1997. – 340 с.
15. *Фурман А.В.* Освітні сценарії у системі модульно-розвивального навчання: [наук. вид.] / А.В. Фурман. – Тернопіль: НДІ МЕВО, 2009. – 40 с.
16. *Фурман А.В.* Психокультура української ментальності: [2-е наук. вид.] / Анатолій Васильович Фурман. – Тернопіль, 2011. – 168 с.
17. *Фурман А.В.* Теорія і практика навчальних проблемних ситуацій: [монографія] / Анатолій Васильович Фурман. – Тернопіль: Астон, 2007. – 164 с.
18. *Фурман А.В.* Теорія і практика розвивального підручника: [монографія]: / Анатолій Васильович Фурман. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 288 с.
19. *Фурман А.В.* Фундаментальний соціально-психологічний експеримент у школах України: Анатомія пошуку / Анатолій В. Фурман // Освіта і управління. – 1997. – Т.1, №3. – С. 39–56.
20. *Фурман А.В., Гуменюк О.Є.* Психологія Я-концепції: [навчальний посібник] / А.В. Фурман, О.Є. Гуменюк. – Львів: Новий Світ – 2000, 2006. – 360 с.
21. *Фурман А.В., Гірняк А.Н.* Психодидактична експертиза модульно-розвивальних підручників: [монографія] / Анатолій Васильович Фурман, Андрій Несторович Гірняк. – Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 312 с.
22. *Фурман А., Ковальова Т.* Категорійна матриця взаємозв'язку образів суб'єктивної реальності і психологічних чинників самоактуалізації дорослого / Анатолій В. Фурман, Тетяна Ковальова // Психологія і суспільство. – 2011. – №4. – С. 42–51.
23. *Фурман А., Ковальова Т.* Методологічні орієнтири створення категорійної матриці взаємозв'язку образів суб'єктивної реальності і психологічних чинників самоактуалізації дорослого / Анатолій В. Фурман, Тетяна Ковальова // Вітакультурний млин. – 2011. – Модуль 13. – С. 27–32.
24. *Щедровицкий Г.П.* Избранные труды. – М.: Шк. культ. пол, 1995. – 760 с.
25. *Щедровицкий Г.П.* Схема мислєдєяльностє – системно-структурна будова, значення і зміст // Психологія і суспільство. – 2005. – №4. – С. 29–39.